

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Ціноутворення»
на 2023-2024 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс, 8 семестр
Освітня програма/спеціалізація	Економіка підприємства
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну науковий ступінь Миколенко І.Г., д.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем і вчене звання посада

Контактний телефон	50-92-05
Електронна адреса	mykolenkoinna@ukr.net
Розклад навчальних занять	https://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 08.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2280

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у майбутнього фахівця теоретичних знань та практичних навиків з питань формування цін на продукцію, зокрема розуміння основних засад методики розрахунку цін та аналізу ціноутворюючих чинників, знання законодавчо-правових актів у цій сфері, тощо.
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції 2 год., практичні заняття 2 год., самостійна робота 54 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: екзамен (ПМК)
Базові знання	Наявність знань з мікроекономіка, макроекономіка, статистика, економіка підприємства», підприємницька діяльність.
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
--------------------------------------	---

<ul style="list-style-type: none"> знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки (ПР03); застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) (ПР05); 	<ul style="list-style-type: none"> здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК4); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК8); здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК11); здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати (СК4); здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань,
Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<ul style="list-style-type: none"> вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки (ПР16); виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків (ПР17); демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах (ПР22); показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення (ПР23). 	<ul style="list-style-type: none"> аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів (СК7); здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин (СК8); здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення (СК12); здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності (СК13).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретичні основи ціноутворення		
Тема 1. Ціна та її сутність, функції цін в економіці	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Економічна сутність ринкової ціни. Закони попиту та пропозиції. 2. Фактори формування рівня ринкової ціни 3. Структура ціни виробництва, відпускної ціни виробника, ціни оптової та роздрібно торгівлі. 4. Залежність ціноутворення виробника від типу конкурентності ринку.
Тема 2. Принципи ринкового ціноутворення	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Законодавство України про ціноутворення. 2. Методи розрахунку собівартості продукції за прямими та повними витратами.
Тема 3. Ціноутворення на ринках різних типів	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Податки у структурі ціни. 2. Надбавки торгівлі у структурі ціни, їх призначення та склад. 3. Види надбавок до ціни виробника за якість товару та їх розрахунок.
Тема 4. Система цін	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Державний контроль над цінами. 2. Визначення цільового прибутку та включення прибутку в ціну
Тема 5. Витрати в структурі ціни виробництва	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Цілі та види цінової політики підприємства. 2. Цінова тактика підприємства на ринку при визначенні ціни продажу
Тема 6. Прибуток у структурі ціни виробництва	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Основні цінові стратегії підприємства. 2. Етапи розробки цінової політики підприємства.
Тема 7. Структура ціни реалізації та її розрахунок	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Сутність витратного ціноутворення. 2. Сутність "ціннісного" ціноутворення з

		орієнтацією на ринковий попит
Модуль 2. Механізм формування цін		
Тема 8. Державне регулювання цін у ринковій економіці	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Методи витратного ціноутворення. 2. Методи ціноутворення з орієнтацією на попит споживачів
Тема 9. Цінова політика підприємства	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Методи ціноутворення “директ-кост” “стандарт-кост”.

<i>Назва теми</i>	<i>Види робіт</i>	<i>Завдання самостійної роботи у розрізі тем</i>
		2. Включення умов поставки в контрактну ціну.
Тема 10. Цінова стратегія підприємства на ринку	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Види контрактних цін і розрахунок ціни виконання контракту. 2. Особливості ціноутворення на різних стадіях життєвого циклу товару
Тема 11. Методи встановлення цін	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Методи встановлення біржової, аукціонної та тендерної ціни. 2. Параметричний ряд продукції та методи нормативно-параметричного ціноутворення
Тема 12. Життєвий цикл товару на ринку	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Види знижок до цін та їх розрахунок. 2. Аналіз інформації для розрахунку експортної ціни.
Тема 13. Встановлення цін на експортну продукцію	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Сутність цінової та нецінової конкуренції. 2. Структура експортної ціни.

Інформаційні джерела

1. Areas Valentyna ARANCHIY, Oleksii ZORIA, Ilona YASNOLOB, Svitlana ZORYA, Oleg GORB, Inna MYKOLENKO, Olha DYVNYCH, Valentyna CHUMAK, Liudmyla BRAZHNYK. Environmentally and Socially Oriented Investments on Sustainable Development of Rural. Journal of Environmental Management and Tourism. 2021. Vol. 12(2). P. 321 – 330. Doi:10.14505//jemt.v12.2(50).02. Indexed in SCOPUS <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57209540728> (**Scopus**).

2. Babenko V., Perevozova I., Mandych O., Kvyatko T., Maliy O., Mykolenko I. World informatization in conditions of international globalization: Factors of influence. Global Journal of Environmental Science and Management. V Article 29, Volume 5, Special Issue, 2019, Page 172-179. (**Scopus**).

3. Ilona YASNOLOB, Nataliia DEMIANENKO, Oleksandr GALYCH, Oleg GORB, Olena YEHOROVA, Roman LIPSKYI, Tetyana BOROBYK, Inna MYKOLENKO, Nataliia PROTSIUK Tourism of Ukraine as a Type of Business before and during the War file: Journal of Environmental Management and Tourism, (Volume XIV, Spring), 2(66): 417 - 424. (2023). (**Scopus**)
TDOI:10.14505/jemt.v14.2(66).11///C:/Users/1/Downloads/1680094320858055.pdf (0,75 др. арк.)

4. Makarenko P.M. Competitive potential branding model of subjects of Agro-food economy sector Ukraine / P.M. Makarenko, V.I. Pilyavsky, I.Hr. Mykolenko, O.O. Varchenko, A.V. Ipatov //Review of Economics and Finance , 2023 Vol 21 № 1 p 221-235 (**Scopus**) (0,75 др. арк.)

5. Makarenko Y., Tereshchenko S., Metelenko N., Mykolenko I., Oliinyk, A. Strategic risks management in implementation of it projects (2019) Academy of Strategic Management Journal. 2019. No. 18 (4). P. 1-5. (**Scopus**).

6. Архієреєв С.І., Волоснікова Н.М., Климова С.О. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини: [навч. посіб.]; за ред. С.І. Архієреєва; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: Видво Іванченка І.С., 2019. 233 с

7. Бурліцька О.П. Маркетингове ціноутворення. Конспект лекцій. Тернопіль: ТНТУ ім. І.Пулля, 2019. 43 с.

8. Гуда, Н. Е. Економічна суть ціни та ціноутворення в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Економіка та держава, 2019, №5, С. 106-110.

9. Колесніков О. В. Ціноутворення: [навч. посіб]. 4-е видання. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 156 с

10. Корінев В.Л., Корецький М.Х., Даций О.І. Маркетингова цінова політика. К.: «Центр навчальної літератури», 2019. 200 с.

11. Корінев В.Л., Корецький М.Х., О.І. Даций О.І. Маркетингова цінова політика: [навч. посіб]. Центр учбової літератури, 2019. 200 с.

12. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Завадських Г.М. Ціноутворення: курс лекцій. Мелітополь: 2020. 193 .

13. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Завадських Г.М. Ціноутворення: курс лекцій. Мелітополь: Люкс, 2020. 193 с.

14. Литвиненко Я.В. Маркетингова цінова політика. [Навчальний посібник]. Посилання за електронною адресою: https://pidru4niki.com/16080312/marketing/marketingova_tsinova_politika

15. Макаренко Н.О., Лищенко М.О. Маркетингове ціноутворення. Теоретичні основи: [навч. посіб]. Буринь: ПП «Буринська районна друкарня», 2020. 129 с.

16. Миколенко І.Г., Кононенко Ж.А. Суспільні аспекти інформаційної економіки. Політичні трансформації сучасного суспільства: колективна монографія / за наук. редакцією Т. Шаравари. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. с. 155-

161. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/6509/politychnittransformaciyi.pdf>

17. Миколенко І.Г. Стратегії конкурентного розвитку аграрних підприємств: механізми та інструментарій. Монографія. Харків: «Смугаста типографія», 2021. 320 с.

18. Окландер М.А., Чукурна О.П. Маркетингова цінова політика. Навчальний посібник. К.: «Центр навчальної літератури», 2020. 284 с.

19. Окландер М.А., Чукурна О.П. Маркетингова цінова політика: підручник. Київ: Центр учбової літератури. 2020. 284 с.

20. Останкова Л., Літвінов Ю., Літвінова Т. Ціноутворення в умовах ринку: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 400 с.

21. Перебийніс В.І., Рогоза М.Є., Миколенко І.Г., Кононенко Ж.А. Стратегічні аспекти енергозабезпечення випереджаючого інноваційного розвитку економіки. Управління стратегіями випереджаючого інноваційного розвитку : монографія / за ред. к.е.н., доцента Ілляшенко Н.С. Суми : Територія, 2020. С. 31-43.

22. Пінішко В.С. Ціно- і тарифотворення: навч. посібник [перевидання]. Львів, “Магнолія 2006”, 2019. 304 с.

23. Пінішко В.С., Рудницька О.С. Ціно- і тарифотворення у питаннях і відповідях: навч. посібник: [перевидання]. Львів, “Магнолія 2006”, 2019. 212 с.

24. Подлевська, О.М. Принципи ціноутворення в електронній комерції. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування, 2019, 1 (65): 311-317.

25. Риндін-Баранов С.С., Романчик Т.В. Аналіз методичних положень щодо формування цін. Економіка. 2019. № 1 (2).

26. Ціноутворення в умовах ринку. Л. Останкова, Ю. Літвінов, Т. Літвінова, О. Підгорна. К.: «Центр навчальної літератури», 2019. 400 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів MicrosoftOffice.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

• **Політика оцінювання здобувачів вищої освіти.** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

• Положення про організацію освітнього процесу (<http://puet.edu.ua/public-info/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu/>)

• Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти (http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf)

• Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості (<http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>)

• Положення про повторне навчання (http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf)

• **Політика щодо відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбутись в

режимі он-лайн.

• **Політика щодо академічної доброчесності.** Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного, рубіжного та підсумкового контролю. Списування під час контрольних робіт та поточних тестів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. В ПУЕТ діють:

- Кодекс честі студента (http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf)
- Положення про академічну доброчесність (http://puet.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf)
- Положення про запобігання випадкам академічного плагіату <http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavyпадkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>
- **Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:**
- Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти (http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf).
- Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти (http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf).
- Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (<http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>).
- **Політика вирішення конфліктних ситуацій:**
- Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій (<http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>)
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену (http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf)
- **Політика підтримки учасників освітнього процесу:**
- Психологічна служба: (<http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>).
- **Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ** <http://puet.edu.ua/other-divisions/studenttskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>)
- **Запобігання та виявлення корупції** (<http://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>).
- **Безпека освітнього середовища:** Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): відвідування занять (5 Балів); обговорення матеріалу занять (5 Бали); виконання навчальних завдань (5 Балів); завдання самостійної роботи (5 Балів); тестування (5 бали); поточна модульна робота (10 балів)	35
Модуль 2 (теми 6-10): відвідування занять (5 Балів); обговорення матеріалу занять (5 Бали); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (5 Балів); тестування (5 Бали); поточна модульна робота (10 Балів)	35
Екзамен	40
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо

35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни